სახელმწიფო ვალი

სახელმწიფო საგარეო ვალის ნაშთი 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით შეადგენს 4,074.15 მილიონ აშშ დოლარს, რაც მთლიანი სახელმწიფო ვალის 74%-ია. აღნიშნული საკრედიტო რესურსის დიდი ნაწილი მიღებულია მრავალმხრივი და ორმხრივი დონორებისგან/პარტნიორებისგან ქვეყნისათვის პრიორიტეტული ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად. სახელმწიფო საგარეო ვალის პორტფელი შეღავათიანია და ძირითადად შედგება გრძელვადიანი სესხებისაგან - პორტფელის საკონტრაქტო შეწონილი ვადიანობა შეადგენს 22.6 წელს, საშუალო შეწონილი დარჩენილი ვადიანობა შეადგენს დაახლოებით 10.6 წელს, ხოლო სახელმწიფო საგარეო ვალის საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი შეადგენს 1.93%-ს.

სახელწმიფო ვალის სტრუქტურა 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით

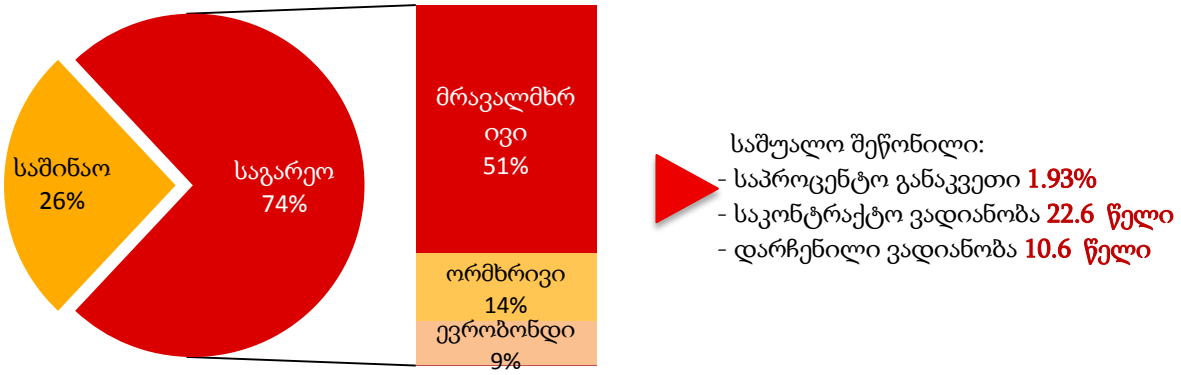

სახელმწიფო საგარეო ვალის პორტფელის 74% შედგება ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კრედიტებისგან. ეს გარემოება ხელს უწყობს საქართველოს სახელმწიფო საგარეო ვალის მომსახურების პარამეტრების დაცულობას საპროცენტო განაკვეთების ეგზოგენური რყევებისგან და უზრუნველყოფს ვალის მომსახურების ხარჯების შენარჩუნებას დაბალ დონეზე. სახელწმიფო საგარეო ვალის 47% SDR-შია დენომინირებული (ნასესხობის სპეციალური უფლება) მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის და აზიის განვითარების ბანკის ფინანსური რესურსების დიდი წილის გამო.

საპროცენტო განაკვეთის ტიპი

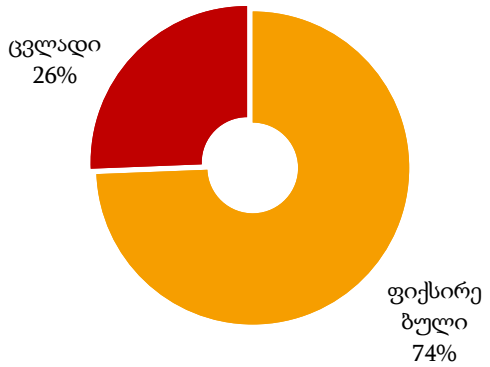

სავალუტო სტრუქტურა

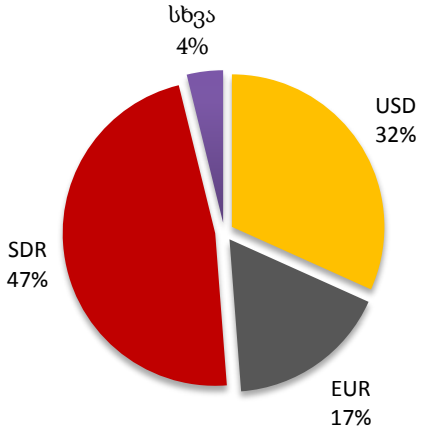

სახელმწიფო საგარეო ვალის სტრუქტურა

2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით

კრედიტორი	კრედიტის ვალუტა	ნაშთი (ათასი)			საპროცენტო განაკვეთი	შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი
		კრედიტის ვალუტაში	აშშ დოლარში	ლარში		
სახელმწიფო საგარეო ვალი			*4,074,153*	*7,139,546*		
მრავალმხრივი კრედიტორები			**2,807,215**	**4,919,363**		
განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია (WB - IDA)	SDR	732,716	1,086,311	1,903,651	0.75%	0.200%
		149,858	222,176	389,341	2.00%	0.109%
		6,846	10,150	17,786	2.15%	0.005%
რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკი (WB - IBRD)	USD	215,296	215,296	377,286	0.43%	0.023%
		57,212	57,212	100,259	0.63%	0.009%
		10,000	10,000	17,524	0.79%	0.002%
		33,500	33,500	58,705	0.83%	0.007%
		157,794	157,794	276,518	0.83%	0.032%
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	SDR	15,159	22,474	39,384	0.75%	0.004%
		4,707	6,978	12,228	0.56%	0.001%
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF PRGF)	SDR	32,200	47,739	83,658	0.50%	0.006%
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF SBA -მოიცავს ეროვნული ბანკის ვალს)	SDR	101,150	149,963	262,795	1.04%	0.038%
ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	EUR	448	568	995	1.18%	0.030%
		79,856	101,319	177,552		
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	SDR	141,822	210,262	368,463	1.00%	0.052%
		70,540	104,581	183,268	1.60%	0.041%
		46,879	69,502	121,795	1.00%	0.017%
	USD	91,667	91,667	160,637	0.47%	0.011%
		16,034	16,034	28,098	0.78%	0.003%
		54	54	95	0.78%	0.000%
ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	EUR	89,615	113,701	199,250	0.93%	0.026%
	EUR	40,000	50,751	88,936	1.00%	0.012%
	EUR	23,000	29,182	51,138	1.04%	0.007%
ორმხრივი კრედიტორები			**764,214**	**1,339,208**		
ავსტრია	EUR	10,930	13,868	24,302	1.00%	0.003%
აზერბაიჯანი	USD	11,611	11,611	20,347	3.00%	0.009%
თურქმენეთი	USD	211	211	370	4.00%	0.000%
თურქეთი	USD	22,198	22,198	38,900	3.00%	0.016%
ირანი	USD	9,063	9,063	15,881	3.00%	0.007%
რუსეთი	USD	95,298	95,298	167,001	4.00%	0.094%
სომხეთი	USD	13,741	13,741	24,080	3.00%	0.010%
უზბეკეთი	USD	282	282	493	3.00%	0.000%
უკრაინა	USD	257	257	451	3.00%	0.000%
ყაზახეთი	USD	27,774	27,774	48,671	4.00%	0.027%
ჩინეთი	CNY	24,000	3,901	6,837	0.00%	0.000%
გერმანია (KfW)	EUR	41,139	52,196	91,468	2.00%	0.026%
		71,591	90,833	159,175	6.06%	0.135%
		1,538	1,951	3,419	4.20%	0.002%
		135,844	172,356	302,036	0.75%	0.032%
იაპონია	JPY	3,508,056	32,054	56,171	2.30%	0.018%
		1,584,829	14,481	25,376	0.01%	0.000%
		9,228,225	84,320	147,762	0.65%	0.013%
		264,515	2,417	4,235	1.30%	0.001%
კუვეიტი	KWD	5,584	19,383	33,967	3.00%	0.014%
ნიდერლანდები	EUR	192	244	427	4.20%	0.000%
		1,172	1,487	2,606	5.10%	0.002%
აშშ	USD	7,644	7,644	13,395	2.25%	0.004%
		574	574	1,006	1.50%	0.000%
		10,720	10,720	18,786	2.50%	0.007%
		11,563	11,563	20,262	2.00%	0.006%
საფრანგეთი	EUR	18,430	23,383	40,977	1.10%	0.006%
		31,846	40,405	70,806	1.98%	0.020%
ფასიანი ქაღალდები		-	**500,000**	**876,200**		
ევროობლიგაცია 2021	USD	500,000	500,000	876,200	6.875%	0.844%
გარანტირებული კრედიტები		-	**2,725**	**4,775**		
გერმანია (KfW)	EUR	2,147	2,725	4,775	0.75%	0.001%
					საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი	**1.93%**

2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტი ითვალისწინებს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოსთვის გრძელვადიანი საინვესტიციო კრედიტების გამოყოფას 690,000.0 ათასი ლარის ოდენობით. ასევე მსოფლიო ბანკის განვითარების პოლიტიკის ღონისძიების ფარგლებში გათვალისწინებულია 155,000.0 ათასი ლარი და სხვადასხვა საფინანსო ინსტიტუტებიდან გათვალისწინებულია ფინანსური რესურსი 85,000.0 ათასი ლარის ოდენობით ბიუჯეტის მხარდასაჭერად. დაგეგმილი თანხების ათვისების შემთხვევაში შენარჩუნებული იქნება სახელმწიფო საგარეო ვალის პარამეტრების მდგრადობა.

სახელმწიფო საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებულია 545,000.0 ათასი ლარი, საიდანაც 345,000.0 ათასი ლარი წარმოადგენს ძირითადი თანხის დაფარვას, ხოლო 200,000.0 ათასი ლარი - პროცენტის თანხას:

სახელმწიფო საგარეო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა 2015 წლისათვის

ათასი ლარი

კრედიტორები	ძირითადი თანხა	პროცენტი	სულ 2015
	345,000	***200,000***	***545,000***
ავსტრია	-	277	277
კუვეიტი	3,835	1,054	4,889
იაპონია	7,731	4,275	12,006
გერმანია	36,861	17,279	54,140
აშშ	2,801	1,128	3,929
სომხეთი	1,846	705	2,551
აზერბაიჯანი	1,431	594	2,025
ირანი	1,143	462	1,605
ყაზახეთი	7,695	16,370	24,064
ნიდერლანდები	315	162	477
რუსეთი	12,440	6,542	18,982
თურქეთი	2,718	1,231	3,949
თურქმენეთი	-	15,356	15,356
უკრაინა	43	13	56
უზბეკეთი	47	14	61
საფრანგეთი	15,475	2,608	18,082
ჩინეთი	945	-	945
IDA	87,305	24,349	111,653
IBRD	19,204	12,071	31,275
IFAD	1,186	498	1,684
EBRD	19,931	4,781	24,711
EIB	4,357	13,651	18,008
ADB	14,583	13,677	28,261
IMF	103,110	2,748	105,858
ევრობონდი	-	60,156	60,156

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ახორციელებს 12 თვიანი სახაზინო ვალდებულებების და 2 წლიანი, 5 წლიანი და 10 წლიანი სახაზინო ობლიგაციების ემისიას.

საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთები (კუპონის და დისკონტის განაკვეთები) 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით 12 თვიან სახაზინო ვალდებულებებზე შეადგენს 5.8%, 2 წლიანზე - 7.2%, 5 წლიანზე - 9.3%, 10 წლიანზე - 11.1%.

სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით შეადგენს 1,837.4 მილიონ ლარს, აქედან 1,255.5 მილიონი ლარი წარმოადგენს ნაშთს სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების ნაწილში, ხოლო 581.8 მილიონი ლარი - „სახელმწიფო ობლიგაციები სებ-სთვის და ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის“ ნაწილში.

საქართველოს სახელმწიფო საშიანო ვალის ნაშთი 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით

ათასი ლარი

სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი	**1,837,356**
სახაზინო ფასიანი ქაღალდები	**1,255,510**
12 თვის ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებები	384,200
2 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	396,286
5 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	370,024
10 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები	105,000
სხვა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდები	**581,846**
სახელმწიფო ობლიგაცია სებ-თვის	440,846
სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	141,000

შენიშვნა: სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი არ მოიცავს ე.წ. "ისტორიულ ვალს". "ისტორიული ვალის“ მოცულობა საორიენტაციოა, ვინაიდან ამ კატეგორიის უმეტესი ნაწილი დასაზუსტებელია

2015 წლის ბიუჯეტის პროექტი ითვალისწინებს საშინაო ვალდებულებების კლებას 531,985.9 ათასი ლარის ოდენობით, მათ შორის სახაზინო ვალდებულებების და სახაზინო ობლიგაციების ძირითადი თნხის დაფარვას - 496,985.9 ათასი ლარის ოდენობით და სახელმწიფო ობლიგაციების ძირითადი თანხის დაფარვას (სებ-ის მიმართ ვალი) - 35,000.0 ათასი ლარის ოდენობით, საქართველოს მთავრობის და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 15 მაისის „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად. 2015 წლის განმავლობაში სახაზინო ვალდებულების და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების შედეგად საშინაო ვალდებულებების ზრდა შეადგენს 896,985.9 ათას ლარს. შესაბამისად, სახაზინო ვალდებულების და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების შედეგად საშინაო ვალდებულების ცვლილება განისაზღვრება არა უმეტეს 400,000.0 ათასი ლარის წმინდა ზრდით.

** სახელმწიფო საშიანო ვალის ნაშთი მოცემულია ნომინალური ღირებულებით.*

2015 წლის ბოლოსათვის სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა ნომინალურ მშპ-თან მიმართებაში შეადგენს დაახლოებით 35.7%, აქედან სახელმწიფო საგარეო ვალი დაახლოებით 26.4%, ხოლო სახელმწიფო საშინაო ვალი დაახლოებით 9.3%-ს შეადგენს.

სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა 2015 წლის ბოლოსთვის

ათასი ლარი

სახელმწიფო საგარეო ვალის ზღვრული მოცულობა		**8,397,561**
მრავალმხრივი კრედიტორებისაგან		**5,952,622**
1	მსოფლიო ბანკი (WB)	3,595,195
2	სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	59,440
3	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	217,000
4	ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	172,441
5	აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	1,311,747
6	ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	596,799
ორმხრივი კრედიტორებისაგან		1,527,308
1	ავსტრია	25,822
2	აზერბაიჯანი	18,716
3	თურქმენეთი	369
4	თურქეთი	35,823
5	ირანი	14,546
6	რუსეთი	151,940
7	სომხეთი	21,782
8	უზბეკეთი	424
9	უკრაინა	387
10	ყაზახეთი	48,605
11	ჩინეთი	5,880
12	გერმანია	586,735
13	იაპონია	417,160
14	კუვეიტი	30,853
15	ნიდერლანდები	2,809
16	ამერიკა	47,842
17	საფრანგეთი	117,614
სხვა საგარეო ვალდებულებები		**875,000**
1	ევრობონდები	875,000
სახელმწიფოს გარანტიით აღებული კრედიტები		**4,657**
1	გერმანია	4,657
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (ეროვნული ბანკი)		**37,975**
საშინაო ვალის ზღვრული მოცულობა		**2,953,971**
1	ეროვნული ბანკისთვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია	400,846
2	სხვადასხვა ვადის სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	137,000
3	ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები	420,745
4	ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	1,323,055
5	ისტორიული ვალი	672,325
სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა		**11,351,532**

შენიშვნა: კურსი - 1 აშშ დოლარი=1.75 ლარი;
სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ნაშთი მოცემულია ნომინალური ღირებულებით.